

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ**ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ****Ημερομηνία: Σάββατο 4 Απριλίου 2026****Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες****ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ****ΘΕΜΑ Α****1^ο υποερώτημα**

Σύμφωνα με το κείμενο ένας επικριτικός γονέας παρεμβαίνει υπερβολικά σε όλες τις πτυχές της ζωής του παιδιού, απορρίπτοντας τις επιλογές του χωρίς καμία διαπραγμάτευση. Ειδικότερα, με έναν διχοτομικό τρόπο σκέψης του στερεί τη στοργή και την εμπιστοσύνη που έχει ανάγκη. Επεμβαίνει διαρκώς με ασφυκτικό έλεγχο και έντονη κριτική, θεωρώντας το παιδί ανώριμο. Τελικά, παρεμποδίζει την αυτονομία του, προκαλώντας του αισθήματα απογοήτευσης, αφού δεν αναγνωρίζονται οι προσπάθειές του. (67 λέξεις)

2^ο υποερώτημα**1.γ, 2.β, 3.α, 4.δ, 5.β****3^ο υποερώτημα**

Στην περίοδο «Η πραγματικότητα είναι ότι αυτόματα “εξαφανίζεται” η χαρά και το αίσθημα υπερηφάνειας του παιδιού», ο τρόπος σύνδεσης των προτάσεων είναι η υποτακτική σύνδεση με απλή υπόταξη. Πιο συγκεκριμένα, η περίοδος αποτελείται από δύο προτάσεις: την κύρια πρόταση «Η πραγματικότητα είναι» και τη δευτερεύουσα ονομαστική ειδική πρόταση «ότι αυτόματα “εξαφανίζεται” η χαρά και το αίσθημα υπερηφάνειας του παιδιού».

Ως προς το ύφος, η επιλογή της υποτακτικής σύνδεσης προσδίδει σοβαρότητα, καθώς ο λόγος γίνεται πιο πυκνός, δομημένος και αναλυτικός, χαρακτηριστικό που ταιριάζει σε ένα επιστημονικό άρθρο. Παράλληλα, βοηθά τη συγγραφέα να διατυπώσει σύνθετα νοήματα και να δείξει την άμεση συνέπεια των πράξεων του κριτικού γονέα (αίτιο - αποτέλεσμα). Επιπλέον, ενισχύει την αντικειμενικότητα, επειδή η υποτακτική σύνδεση δίνει έμφαση στο περιεχόμενο της δευτερεύουσας πρότασης, παρουσιάζοντας την "εξαφάνιση της χαράς" όχι ως μια απλή άποψη, αλλά ως ένα αδιαμφισβήτητο γεγονός.

4^ο υποερώτημα

Για να εκφράζεται συλλογικότητα, χρειάζεται να μετατρέψουμε το ρήμα από το γ' πρόσωπο πληθυντικού (αυτοί/οι γονείς) στο α' πρόσωπο πληθυντικού (εμείς). Αναλυτικότερα:

«Μπορούμε να το καθοδηγούμε, χωρίς να είμαστε παρεμβατικοί και ελεγκτικοί»

Αυτή η μετατροπή αλλάζει ριζικά την αίσθηση του κειμένου. Πιο συγκεκριμένα, το αρχικό κείμενο (γ' πρόσωπο) είναι πιο αποστασιοποιημένο και αντικειμενικό, καθώς η συγγραφέας προσεγγίζει τους γονείς από τη θέση του εξωτερικού παρατηρητή. Αντίθετα, με τη χρήση του α' πληθυντικού προσώπου, το ύφος αποκτά, ζωντάνια. Παράλληλα, η συγγραφέας εντάσσει τον εαυτό της, αλλά και τον αναγνώστη, μέσα στην ομάδα (στους ενήλικες/γονείς). Έτσι, δημιουργείται μια αίσθηση κοινής ευθύνης και αλληλεγγύης απέναντι στα παιδιά. Ως προς την πειστικότητά του, το κείμενο παίρνει τη μορφή παραίνεσης, κάνοντας το επιχείρημα πολύ πιο φιλικό και οικείο. Συμπερασματικά, ο λόγος παύει να μοιάζει με αυστηρή «επίπληξη» από μια ειδικό προς τους γονείς και καθίσταται πιο άμεσος, εγείροντας θετικά συναισθήματα στον αναγνώστη.

ΘΕΜΑ Β

Κειμενικό Είδος: Επιχειρηματολογικό Κείμενο

Τύπος Κειμένου: Άρθρο Γνώμης

Γλώσσα: Μεικτή Λειτουργία της Γλώσσας

Ύφος: Σοβαρό σε σχολικό περιβάλλον

Τίτλος: Κριτική στο πλαίσιο των ενδοοικογενειακών σχέσεων

ΠΡΟΛΟΓΟΣ:

Δεν χωρά αμφιβολία ότι οι ενδοοικογενειακές σχέσεις διέπονται από συγκρούσεις μιας και η εκδήλωση συναισθημάτων δεν γίνεται πάντοτε με τον ενδεδειγμένο τρόπο. Αξιοποιώντας το ελεύθερο βήμα που μου παρέχει η παρούσα έκδοση του περιοδικού του σχολείου μας, θα σας εκθέσω τους λόγους που μια σύγχρονη οικογένεια στερείται γόνιμης κριτικής στην επικοινωνία της και τους τρόπους που τα μέλη αυτής μπορούν να κατακτήσουν μια εποικοδομητική διάδραση στην επαφή τους.

Α' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ:

• **Ιεραρχικοί ρόλοι:** Η επικοινωνία παρεμποδίζεται από πατριαρχικές αντιλήψεις ή από θέσεις που τυποποιούν ρόλους (κηδεμόνας-παιδί) (μικρότερος- μεγαλύτερος). Έτσι, οι «γέφυρες επικοινωνίας» πέφτουν και ο διάλογος δεν τελείται επί ίσοις όροις.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2026
Β' ΦΑΣΗ**E_3.Nλ2Γ(α)**

- **Συναισθηματική εμπλοκή:** Η ανάγκη να κατακτήσει και να υπερασπιστεί το κάθε μέλος της οικογένειας τον «ζωτικό του χώρο» είναι δύσκολο, γιατί ο έντονος συναισθηματισμός που χαρακτηρίζει τις σχέσεις τους κάνει την επικοινωνία τους συγκρουσιακή αφού το παραμικρό σχόλιο εκλαμβάνεται ως προσωπική επίθεση.
- **Χάσμα Γενεών:** Η άγωνα κριτική δημιουργείται και από τα διαφορετικά βιώματα της κάθε γενιάς που ναρκοθετούν την επικοινωνία της. Η προοδοπληξία και η προγονοπληξία που γεννιέται ανάμεσα στους μεν και τους δε, δυσχεραίνει τον γόνιμο διάλογο με στόχο την αυτοβελτίωση.
- **Συντηρητισμός:** Οι γονείς πολλές φορές υπερβάλλουν στα «μη» και στα «δεν επιτρέπεται» που θέτουν στο παιδί, το οποίο αντιλαμβάνεται μια τέτοια αγωγή ως έλλειψη εμπιστοσύνης και απομακρύνεται συναισθηματικά από ένα φοβικό περιβάλλον που στήνουν άθελα τους οι κηδεμόνες του.
- **Αδυναμία σύγκρουσης:** Πολλές φορές γονείς και τέκνα υπεκφεύγουν μιας κριτικής, φοβούμενοι τη σύγκρουση που μπορεί να προκύψει. Είναι αδύναμοι να διαχειριστούν μια εν δυνάμει ένταση, γιατί σκέφτονται μήπως αυτή διαταράξει την οικογενειακή ισορροπία.
- **Κώδικες Επικοινωνίας:** Η κάθε οικογένεια έχει εδραιώσει τους δικούς της κώδικες επικοινωνίας. Αυτοί πολλές φορές μπορεί να καταστούν ανασταλτικοί παράγοντες στην άσκηση κριτικής. Υποτιμητικά σχόλια, έντονοι διάλογοι, περιορισμένη έκφραση ή και σιωπή, όταν επέρχονται ρήξεις και διαπληκτισμοί μπορούν να υπονομεύσουν το πεδίο άσκησης γόνιμης κριτικής.
- **Τραυματικές εμπειρίες:** Η κριτική μπορεί να ναυαγήσει και από τον ίδιο τον πομπό-κηδεμόνα που έχει την πρόθεση να την ασκήσει, γιατί κατά την τέλεσή της έρχονται στην επιφάνεια δικά του βιώματα, ανεκπλήρωτες επιθυμίες και απωθημένα, που στιγματίζουν ασυνειδήτως και το ίδιο του το παιδί.
- **Αμφισβήτηση:** Οι νέοι δεν αρέσκονται –ειδικά κατά τα εφηβικά τους έτη- σε οποιοδήποτε είδος κριτικής. Διαπνέονται από ένα αίσθημα «αυθεντίας» με αποτέλεσμα η οποιαδήποτε προσέγγιση τους κριτικά να καθίσταται αδύνατη. Απαξιώνουν τις κρίσεις των μεγαλύτερων και εμπιστεύονται μόνο τις κρίσεις των ομηλίκων τους.

Β' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ:

- **Παράδειγμα:** Το «διδάσκειν δια του παραδείγματος», ως τρόπος αγωγής είναι ο ιδανικός για να καταστεί η κριτική αποδοτική. Το πρώτο βήμα για να αποδεχθεί το παιδί την κριτική είναι να θαυμάζει τον γονέα ο οποίος με την εν γένει συμπεριφορά του θα κάνει το παιδί να αποδέχεται μια διαδικασία κριτικής ανατροφοδότησης μαζί του.
- **Ακρόαση:** Θα πρέπει και τα δύο μέρη του διαλόγου να διαπνέονται από ενεργητική ακρόαση του συνομιλητή τους. Να καθίσταται η επικοινωνία ανοιχτή σε απόψεις και να τελείται ο διάλογος χωρίς προκαταλήψεις. Όταν κάποιος νιώθει ότι τον ακούν πραγματικά, εκφράζεται πιο ειλικρινά.
- **Κοινές δραστηριότητες:** Ο κοινός χρόνος που διαθέτουν οι γονείς με τα παιδιά, τους επιστρέφεται ως εμπιστοσύνη. Η άνοδος της συναισθηματικής νοημοσύνης που επέρχεται μέσα από οικογενειακές δράσεις διαμορφώνει την ανάγκη να ανοιχτούν συναισθηματικά τα μέλη της για να κατακτήσουν αμοιβαιότητα μεταξύ τους.
- **Όρια- Κανονιστικό πλαίσιο:** Οι κανόνες εντός της οικογένειας πρέπει να εξηγούνται και να κατανοούνται, γιατί μόνο τότε οι νέοι τους αποδέχονται. Η τήρηση τους να είναι κοινή χωρίς να υπάρχουν ηλικιακές εξαιρέσεις που αναιρούν ειδάλλως την ίδια τους την ύπαρξη.
- **Σεβασμός και Αποδοχή:** Οι διαγενεακές διαφορές δεν θα εκλείψουν ποτέ, οπότε η κατανόηση της διαφορετικότητας και η συμπεριληπτική προσέγγιση της καθημερινής επαφής θα μειώσει τις τριβές μεταξύ των εκπροσώπων τους.
- **Πλαίσιο διαλόγου:** Μικρές λεπτομέρειες μπορούν να δυναμιτίσουν τον διάλογο και να τον καταστήσουν αναποτελεσματικό. Μια σωστή κριτική με υπερβολικά δηκτικό ύφος, μια ειρωνική απόχρωση του τόνου της φωνής μπορούν να ακυρώσουν τις αρχικές καλές προθέσεις. Αντιθέτως, η ηρεμία και η ειλικρίνεια έχουν τη δύναμη να δομήσουν αρραγείς σχέσεις.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Επομένως, η κριτική εντός της οικογένειας πρέπει να γίνεται με τη δέουσα προσοχή και να διέρχεται πρωτίστως από την αυτοκριτική των μελών της. Οι γονείς, αλλά κι εμείς τα παιδιά φέρουμε τα δικά μας χαρακτηριστικά στο «ψηφιδωτό» της κάθε οικογένειας, συνθήκη που εφόσον αφομοιωθεί από όλους μας θα επέλθει ισορροπία στις μεταξύ μας σχέσεις.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Το ποιητικό υποκείμενο στο πλαίσιο της αυτοκριτικής του, όπως αναφέρει και ο τίτλος, χρησιμοποιεί το εκφραστικό μέσο της επανάληψης. Στον πρώτο και δεύτερο στίχο επαναλαμβάνει «*Εγώ είμαι*» με τη μορφή της αναφοράς, για να δώσει έμφαση, να ενισχύσει, αλλά και να δηλώσει την ταυτότητά του. Επιπλέον, εκφράζει μία πιθανή συναισθηματική φόρτιση στο πλαίσιο της εσωτερικής του αναζήτησης και κριτικής, κάτι που ίσως του προκαλεί αγωνία. Στο τέλος της πρώτης στροφής επαναλαμβάνει τη φράση «*να πάθω*», θέλοντας να παραδεχτεί ότι μέσα από τις συνέπειες των πράξεων του θα γνωρίσει καλύτερα τον εαυτό του. Με αυτή την επανάληψη υπογραμμίζει και το βιωματικό στοιχείο, το οποίο προφανώς θα το οδηγήσει μέσα από την αυτοκριτική στην αυτογνωσία του.

Γ2. Η χρήση του α' ενικού προσώπου στο ποίημα εναρμονίζεται απόλυτα με το θέμα του. Το ποιητικό υποκείμενο ξεκινά την πορεία της αυτοκριτικής του γνωρίζοντας πως βρίσκεται σε μία προσωπική αναζήτηση, όπως δηλώνει στον τρίτο στίχο της πρώτης στροφής «*Βρίσκομαι σε μια άγνωστη πορεία αναζήτησης*». Συνειδητά αυτή η πορεία, όπως αναφέρει στον πρώτο στίχο της δεύτερης στροφής το οδήγησε στο να αντιληφθεί τη θέση του απέναντι στις πράξεις του «*Γι' αυτό και φταίχτης είμ' εγώ*». Η χρήση του πρώτου ενικού προσώπου προσδίδει στο ποίημα αμεσότητα και εξομολογητικό τόνο, καθώς εμπεριέχει το στοιχείο της προσωπικής μαρτυρίας του ποιητικού υποκειμένου. Παράλληλα, προκαλεί συγκινησιακή φόρτιση στο δέκτη, αφού παρακολουθεί τα προσωπικά βιώματα του πομπού μέσα από την εσωτερική του οπτική γωνία, προκαλώντας την ενδεχόμενη ταύτιση μαζί του.

ΘΕΜΑ Δ

Το ποιητικό υποκείμενο εκφράζει τον προβληματισμό του γύρω από την αυτογνωσία και την προσωπική ευθύνη του κάθε ανθρώπου απέναντι στον κόσμο και στους άλλους. Αρχικά, ξεκινά από μια εσωτερική αναζήτηση ταυτότητας, προσπαθώντας να κατανοήσει τον εαυτό του μέσα από εμπειρίες, πράξεις και λάθη. Σταδιακά, όμως, η σκέψη του διευρύνεται και οδηγείται στην ιδέα της συλλογικής ευθύνης. Αντιλαμβάνεται πως ο άνθρωπος δεν είναι απομονωμένος, αλλά συνδέεται με την κοινωνία και φέρει ευθύνη για όσα συμβαίνουν γύρω του. Έτσι, ακόμη και μια τραγική απώλεια, όπως ο θάνατος ενός παιδιού από ανθρώπινα χέρια, θεωρείται και δική του ευθύνη.

Ως ένα βαθμό συμμερίζομαι την άποψη αυτή, γιατί υπενθυμίζει ότι όλοι έχουμε ευθύνη να μην αδιαφορούμε για την αδικία, τη βία και κάθε μορφής κοινωνικό πρόβλημα. Αυτό που απαιτείται είναι μεγαλύτερη ευαισθησία και ανθρωπιά απέναντι στους άλλους, καθώς, όταν οι άνθρωποι παραμένουν αμέτοχοι, τα προβλήματα διαιωνίζονται.